

Elika Vahter

Saatja: ando@folk.ee
Saatmisaeg: neljapäev, 15. september 2022 21:44
Adressaat: helmen.kytt
Koopia: Helmut Hallemaa; Elika Vahter; Viljandi Linnavalitsus
Teema: Eesti 200 Saadikurühma parandusettepanekud dokumendile Viljandi linna arengustrateegia 2030+ / Viljandi linna arengukava 2022 -2028

Austatud Viljandi linnavalikogu esimees,

Käesolevaga esitan Eesti 200 saadikurühma nimel parandusettepanekud Viljandi linna arengustrateegia dokumendile.

Ettepanekud ja põhjendused järgnevad allpool.

Lugupidamisega

Ando Kiviberg,
saadikurühma esimees.

Linna arengukava on dokument, mille koostamise eesmärk on esitada hoolikalt kaalutud ja laiapindselt kokkulepitud tegevuskava, mis loob vajalikud eeldused linna kogukonnale kõigi oluliste elukeskkonnaga seotud ülesannete lahenduseks ning visioonide elluviimiseks. Arengukava eesmärk on sõnastada soovitud tingimused, mis annavad võimaluse iga linnakodaniku vabaks eneseteostuseks ja seeläbi linna kogukonna viljakaks ühiseks arenguks.

2022. aasta septembrikuu volikogu istungil valmistub Viljandi linna volikogu vastu võtma oma lähituleviku tähtsaimat arengudokumenti. Viljandi linna arengustrateegia 2030+ ja linna arengukava aastateks 2022-2028 (?) on suurepärase võimaluse koondada nutikate kodanike säravad ideed ja koostada neile tuginedes parim pika vaate tegevusplaan, mis tagab Viljandi tulevase õitsengu. Kasutagem seda hinnalist võimalust vastutustundlikult, püüdlikult ja kohase kirega, et tulemus saaks meie auväärse ja kuulsusrikka linna vääriline ning inspireeriks iga linnakodanikku, kel antud võimalus ja vastutus Viljandi käekäigu eest hoolt kanda.

Viljandi linnavalitsuse poolt linnavolikogule esitatud arengustrateegia eelnõus toodud eesmärgid ning kavandatavad tegevused on Eesti 200 saadikurühma hinnangul sõnastatud sageli liialt laialivalguvalt ning ambitsiooni tase on pehmelt öeldes tagasihoidlik, ega ole seetõttu väerika Viljandi linna vääriline. Saab paremini.

Seepärast tuleme meelsasti linnavalitsusele appi ning esitame mõningad arengueesmärgid täpsemate mõõdikutega ning pakume terve rea ideid, mida Viljandi linna arengustrateegiasse lisada.

Viljandi linna suurim väljakutse on rahvastiku kahanemine. Viljandi linnavolikogu Eesti 200 saadikurühma ettepanek on sõnastada Viljandi arengustrateegia 2030+ tähtsaima eesmärgina **saavutada Viljandi linna kahanemise peatumine aastaks 2030 ning jõuda 2035. aastaks rahvaarvu kasvava trendini keskmiselt 1,2% võrra kalendriaasta kohta. Teeme ettepaneku selge eesmärgina fikseerida elanike arvu soovitud sihttase 2045. aastaks vähemalt 20000 püsielanikku.**

Teeme ettepaneku linna arengustrateegia ja arengukava dokumentides kajastatud iga tegevust hinnata ja esitada just nimetatud eesmärgist lähtuvalt – kuidas, mil viisil esitatud tegevus toetab rahvastiku kahanemise kasvule pööramise eesmärki.

1. Hubane ja inimhõõtmeline Viljandi

Arendada välja linnaruum, mis oma atraktiivsusega meelitab nii äsja hariduse omandanud elluastujaid kui oma elus uut lehekülge pöörata soovijaid Viljandit uueks kodulinnaks valima

-
- Käivitada uus ja kaasaegne üldplaneering, mille raames näha ette kesklinna ja vanalinna tihendamise ning teises maailmasõjas hävinud elukvartalite osaline taastamine.
-
-
- Taastada Viljandi linna otsustusõigus muinsuskaitsealises küsimustes Viljandi linna halduspiires.
-
-
- Luua kesklinna piirkonnas mugavad ja inimsõbralikud tingimused jalgsi ja kergvahenditega liiklemiseks. Rajada ühistegevusi soodustavat ja kohtumispaikadeks sobivat avalikku ruumi.
-
-
- Kujundada ümber Arkaadia aed ja luua sellele uus, inimnäoline, funktsionaalne ja köitev lahendus - jalakäijate ala, mis ühendaks Tallinna ja Lossi tänavat.
-
-
- Algatada ja luua arhitektuurivõistluse abil teemaplaneering kesklinna sellele osale, mis piirneb Uku tänava, Leola tänava, Tallinna tänava ja Vaksali tänavaga eesmärgiga kehtestada tingimused ja selged reeglid kõnealuse piirkonna arendamiseks kaasaegseks äri-, elu ja vaba aja piirkonnaks (eeskujuna nt Tallinna Rottermanni kvartal)
-
-
- Arendada välja teviklik jalgratta- ja kergliiklusteede võrgustik linnaosade ja kesklinna vahel.
-
-
- Arendada koostöös riigiga Ordulinnuse varemetest Muistse vabadusvõitluse ja Liivi ordu ajalugu tutvustav teemapark.
-
-
- Rajada Lauluväljakult Talli tänava alt tunneli läbiviiguga läbi ordulinnuse Vallikraavi lauge kergliiklustee ühendus Ranna puisteele – lühim ja võimalikest kõige kasutajasõbralikum tee kesklinna ja järve ranna vahel, mida oleks mugav kasutada nii lapsevankri, kui ratastooliga. (lause toimetada)
-
-
- Kesklinna pargid arendada laste- ja peresõbralikemaks – hankida ja välja arendada unikaalseid ning nutikaid atraktsioone erinevas vanuses inimestele.
-
-
- Uute ja atraktiivsete elukeskkondade planeerimine linnale kuuluvale maale. Näiteks: Kaaluda Valuoja oru serva hoonestamist (hoolikalt läbi mõeldud funktsioonid). Kaaluda Hariduse tänava järve poolse otsa parempoolse nõlva platoo uue elukvartali rajamist – perspektiivselt üks köitvamaid uue ja kvaliteetse elamuarhitektuuri piirkondi.
-
-

- Viljandi asumite arengu toetamine. Elukvartali siseste rohealade, kergteede ja platside kaasajastamine koostöös ühistutega. Kogukonna kasvuhoonete rajamise toetamine.
-
-
- Asumite kogukonnasündmustele hoo andmine (Nt Paalalinna palavad päevad, Männimäe Päevad jne).
-
-
- Rajada Viljandisse rattaringluse süsteem - elektrirataste laenutuse süsteem analoogselt Tartu linna omaga.
-

2. Tõhus ja avatud valitsemine

-
- Algatada liitumisläbirääkimised Viljandi vallaga ning jõuda ühise omavalitsuse (Viljandi linna) loomiseni hiljemalt 2029. aastaks. Nii tekiks ca 30 000 elanikuga omavalitsus, mille igakülgne võimekus oma kodanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid arendada ja suuremahulisi investeeringuid ellu viia oleks märgatavalt parem, kui kahel omavalitsusel eraldi.
-

3. Järvede ning nende ümbruse ja rohealade eest hoolitsemine ning sihipärane arendamine

-
- Matka- ja jalutusradade võrgustiku planeerimine ja väljaarendamine. (nt Lossimägede ja filosoofide allee vahele teine ripsild, I ja II Kirsimäe vahele tammi asemele korralik sild),
-
-
- Hariduse tänava järve-poolsesse otsa luua tingimused (planeering) seikluspargi rajamiseks .
-
-
- Mitmeotstarbelise **rannahoone** rajamine Viljandi randa. (Vetelpääste punkt, riietus- ja pesuruumid, numbrikapid, tualetid, väärikas kohvik, paadilaenutus- uisulaenutus jmt nii suve kui talve perioodi küllastajate teenindamiseks, vajalike teenuste pakkumiseks)
-
-
- Ranna puhke- ja sportimistegevuste teemaplaneering. Viljandi plaaži kapitaalremont – luua väärikas sisemaa kuurort nii, nagu seda on visioneerinud legendaarne linnapea August Maramaa.
-
-
- Luua tingimused rahvusvahelistele nõuetele vastava **sõudestaadioni** taristu püstitamiseks Viljandi järvele.
-
-
- Ümber järve matkaraja jõuline arendamine – teekatendi kvaliteedi parandamine, sildade rajamine üle järsemate orgude järve vastaskaldal.

-
-
- Lõbusõidu liinilaeva hankimine Viljandi järvele (kuni 100 reisijat mahutav 2-tekiline laev, millel tegutseb suvekohvik ja mis kurseerib 4 maabumispunkti vahel – nt Bangalo, Huntaugu, Sammuli, Altona.
-
- Altona suvekohviku taastamine Viljandi järve vastaskaldale – vajaliku taristu rajamine, teenuste valmiduse loomine. Koos Altona taastamisega käivitada Viljandi Paadimehe üleveo teenus. (NB! juhime tähelepanu, et vastaskaldal on võimalik suviti nautida pikki päikeselisi õhtuid).
-
- Paala järve randa rajada rannatare, mis võimaldab pakkuda vajalikke hooajalisi teenuseid (vetelpääste, tualetid, riietusruumid, riidekapid, kohvikuruumid jne)
-

4. Uute ettevõtluse- ja eneseteostuse võimaluste sihipärane arendamine

- Alustavate ettevõtete ja kaugtöö tarvis paindlike võimalustega üürikontori keskkonna loomine (n-õ HUB)
- Ettevõtlusinkubaatori jõuline edendamine koos selle sihipärase ja läbimõeldud turundustegevustega.
- Munitsipaal-üürimajade programm. Rajada koos eraettevõtjatega etapiviisiliselt 2030 aastaks 200 kaasaegset korterit (Üürimise põhimõte: tava hinnatase – turuhind, linna elama asujale (nõ noorele spetsialistile), kuni 3 aastat üür turuhinnast tuntuvalt soodsam, kuid soodustus kehtib üksnes koos sissekirjutusega)
- Avatud Noortekeskusele uue atraktiivse keskkonna leidmine (nt Jahuveski)

5. Sport ja vaba aeg

-
- Viljandi spordihoone kapitaalne kaasajastamine. Spordihoone vana osa fassaad säilitada, ülejäänud spordihoone osad lammutada ning ehitada täiesti uus ja kaasaegne, Viljandi linna ja kogu Viljandi maakonna vajadustele vastav spordikompleks, mis võimaldaks muu hulgas läbi viia ka rahvusvahelisel tasemel võrkpallivõistlusi :).
-
-
- Rahvusvahelistele nõuetele vastava **sõudestaadioni** rajamiseks vajaliku taristu väljaarendamine Viljandi järvele.
-
- Paalalinna kergejõustikuhalli kapitaalne kaasajastamine.
-

6. Hooliv Viljandi

-
- Luua koostöös Viljandi haigla ja teiste partneritega vastavate spetsialistidega mehitatud psühholoogilise, sotsiaalpedagoogilise, eripedagoogilise ja tegevusteraapia süsteem, et vähendada tulevikuperspektiivis abi ja toetust vajavate täiskasvanute hulka.
-
-

- Muuta psühhiaatrilisse ja psühholoogilise abi kättesaadavus oluliselt senisega võrreldes oluliselt lihtsamaks. 2020 aasta alguses puhkenud pandeemiaga alanud vaimse tervise kriis on paisunud laiemaks probleemiks ja Viljandil tuleb targalt panustada hätta sattunud kaaslinlaste vaimse tervise toe pakkumisele.
-

7. Turism ja puhkemajandus

-
- Viljandi turismiinfopunkti taastamine. Turismiettevõtjate koostöövõrgustiku käivitamine ja pidev toetamine.
-
-
- Luua planeeringute ja töhusa sihtturundus tegevusega eeldused, et Viljandi linnas kasvaks oluliselt majutusasutuste ja voodikohtade arv tänavuse tasemega võrreldes vähemalt kolm korda aastaks 2035. See tähendab et nimetatud tähtjaks peab Viljandi majutusasutustes olema võimalik öömaja pakkuda korraga vähemalt 2100 inimesele (näiteks Kuressaares on 2022 aasta seisuga majutusasutustes ca 2200 voodikohta).
-
-
- Rajada Viljandi lauluväljakule suvine varikatuse süsteem, mis võimaldaks korraldada vabaõhu kultuurisündmusi ka heitlike ilmastikuolude tingimustes. Arendada välja Viljandi lauluväljaku istepinkide/toolide süsteem ning rajada teisaldatavad tribüünid, mis võimaldaks korraldada vähemalt 5000 pealtvaatajaga sündmusi (See muudaks Viljandi atraktiivseks rahvusvaheliste artistide kontsertide korraldajate jaoks).
-
-
- **Köisraudtee** üle Viljandi järve Huntaugult Närskale koostöös Viljandi vallaga. **Vaateratta rajamine** Närska nõlva harjale. Need kaks arendust tuleb lahendada terviklikult – nad toetavad teineteist. Suusatõstukite rajamine Huntaugu ja Närska nõlvadele.
-

Lõpetuseks ka tõeliselt erakordne vahest koguni pöörane idee, mille elluviimine tõstaks Viljandi köitvust reisisihtkohana väga tugevalt ning seda aastaringelt:

Mitmeotstarbelise tsiviilvarjendi rajamine kesklinna, sügavale maa alla „**Metroojaama**“ stiilis. Metroopeatus võiks tavaoludes toimida vaba aja veetmise paiga ja turismiatraktsioonina – eskalaatoriga alla sõites on võimalik jõuda kohvikute, disainipoodide jmt tsooni, mille keskmes on elava muusika lava/ ööklubi hall. Kahel pool on perroonid, mille ääres seisavad rongivagunid, mis omakorda on ümber kujundatud stiliseeritud kohvikute ja restoraniruumideks ning poodideks... Kriisiolukorras oleks sellesse võimalik näiteks õhurünnakute eest varjuda vähemalt 2000 inimest.